

BUDA-PESTA

18 Aug. st. v.

30 Aug. st. n.

Va esi duminec'a.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 32.

Anulu X.

1874.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Jun'a creola.

In balconulu de pe mare
Rita, gingasiu adormindu.
Pintre gene 'n departare
Vede lun'a resarindu.

Ochii galisiu ea deschide
Spre alu ceriului seninu,
Si in taina ea suride
La alu lunei zimbetu linu.

Marea 'n spume schinteiéza,
Ceriulu e stralucitoriu,
Ér prin stele acordéza
Angerii harpele lor;

Cà-ci copil'a serafia
Zarindu susu pe fratii sei,
Cant' o dulce melodía
Dulce ca sufletulu ei.

Ceriu-i dîce: „Vina, vina,
Intre stele fic'a mea;
Pentru fruntea ta divina
Sè-ti alegi o mandra stea!“

Marea-i dice: „Vina 'n zare,
Sè te-adormu pe-alu meu talasu,
Si s'aninu margaritare
Pe-ai tei umeri de atlasu!“

Éca Rita se gatesce
Ca sè sbóre 'n orisonu;
Dar, uimita, ea s'opresce
Si se pléca pe balconu.

Sub balconu in mediu-de-nópte,
Sub balconu, langa isvoru,
Sub balconu cu blande siópte
Suspiná blandulu amoru!...

II.

Rita, jun'a caletória,
Cu ochi vii, rapiti din sóre,
Si cu glasulu argintiu,
Ride veselu resfatiata,
Privindu numai câte-odata
Orisonulu albastriu.

Buz'a ei trandafiría,
Cu garof'a ce invía,
Respandindu dulce profumu,
Se deschide zimbitória

Desvelindu albe comóre
Prin alu cigaretei fumú.

Unu micu fluturu din gradina
Usioru vine si s'anina
P'alu ei negru peru si finu;
Unu ventu dulce de pe mare
Vine si c'o desmerdare
Recoresce albu-i sinu.

Rita, lenesi'a creola,
Cu o mandra-aureola
Se 'ncununa gratiosu;
Ea si-pune flori de lauru,
Cere cup'a sa de auru,
Apoi cant' armoniosu:

„Salte valurile mării!
Eu in lumea desfetării
Trecu ca paserea sburandu;
Sufle ventulu, ceriulu tune,
Eu departe de furtune
Petrecu dilele cantandu!

Sum frumósa, sum iubita,
Si me léganu fericita
P'alu juníei valu seninu.
Vivat! Sórtea e divina:
Candu de spume-i cup'a plina
Si d'amoru sufletulu plinu!“

Nizza, 1867.

V. Alessandri.

Virgilia.

— Novela de Otilia Popu. *) —

Erá un'a din cele mai frumóse seri de primavéra. Zefirulu se inganá cu florile, fluturelulu si-cautá culcusiulu, éra paserile erau ocupate cu rugatiunea loru de séra, indreptata catra atotu-potintele, care le-a scutitu de periclu. Ceriulu cu velulu seu de stele erá presaratu cu nori argintífi, cari pareau a se luptá cu lun'a auria, care fara crutiare si-facea drumu printre ei. Riurelulu cristalinu si plinu de pescuti sprintenei, ce 'notau ca fulgerulu incóce si incolo, murmurá incetisioru si completá concertulu naturei.

Pe tiernulu stangu alu acestui riurelu, in

Gingasi'a fiantia dotata cu tóte distinctiunile naturei si ale educatiunei, care ne parasi atatu de timpuriu (repausandu la 1870 in etate abié de 17 ani) rapucase se termine acest'a novela. Manuscrisulu i-a ajunsu in manile competente a le dsiórei **Lucretia Costa**, care îndemnatá de unu nobilu sentimentu catra memori'a sororei sale defuncte, l'a completatu si ni l'a tramisu spre publicare, ce'a ce implinimu cu placere.

Red.

mijloculu gradinei claustrului din E., sè preamblau dóue copile mandre si blande cá dóue columbe.

Un'a cea mai nalta, cu numele Augusta, erá bruneta, cu ochi stelosi negri a le caroru radie dulce petrundietórie tradau o anima ferbinte si plina de doru; faci'a ei palida aveá espresiunea unei doreri ascunse, pe care dins'a pare cá nu o póte paralisá. De pe buzele-i micutele esiau suspinuri tainice, . . . si ele sioptiau adese rogatiuni, inse ah! unu nume . . . nume plinu de amoru sè furá d'odata printre aceste rogatiuni si atunci Augusta sè spariá singura de pronunsiarea acelu nume scumpu inse opritu dóra in loculu monasticu unde se aflá.

Si intr'adeveru, intrég'a ei fiantia atátu erá de farmecatória incátu ori cine o ar fi vediotu s'ar fi miratu, cá cum de a parasitu ea amorulu, fericirea pentru care pareá a fi creata si s'a retrasu ací intre murii desolati ai claustrului unde doiós'a ei anima va aflá póte atátu de putina bucuria.

Ceealalta, Virgilia, de si asemene frumósa, formá óre-care contrastu cu cea de mai nainte. In trasurile ei fine sè reflectá liniscea unui sufletu ce a suferitu odata . . . care acum par' cá a renunciatu la tóte cele lumesci si e multiamita de sórtea sa, cá unu angeru ce sè afla in apropiarea lui Ddiu.

Ochii ei erau veneti ca ceriulu eldoradului; cositielle blonde incingeau fruntea-i de alablastru ca o salba aurita; pe guriti'a ei nu sè vedea espresiunea dorerósa . . . ea aveá unu zimbetu usioru si inocentu. Virgilia semená mai multu unui serafimu de susu, decátu unei fiantie de pe pamentu.

Aceste copile vorbiáu de lucruri religióse, despre viéti'a pacinica a claustrului departe de sgomotulu profanu.

Ambele erau inca atátu de tinere si totusi atátu de timpuriu si-cautara unu asilu de . . . linisce . . .

O, cá-ci cine scie ce valuri a frantu nai'a incarcata de ilusiuni si sperantie dulci a acestoru copile si le-a adusu a sè 'ntelni ací . . .

Ele simtiáu un'a pentru alt'a o simpathia si intima amicitia.

Sórtea loru li pareá analoga nu numai in pusetiunea de presentu — cá-ci erau amendóue novicii — ci dóra si viéti'a loru din trecut; cu tóte cá pan'acuma inca nu si a fostu descoperitu reciprocu secretulu si caus'a ce le a facutu a cautá claustrulu.

In momentulu acest'a, novicele sè asie-

diara pe o sofa de pajisee si tacundu câtu-va timpu — ele cugetau, cine scie unde? . . .

August'a, doiós'a Augusta, luà cuventulu si intr'unu tonu dorerosu dîse:

— De nu ar fi ceriulu asié stelatu o! nu mi a-si aduce dóra aminte atátu de desu de fericirea mea perduta . . . Totu aceste stele ce lucescu acum atátu de blandu priviáu la mine si nainte cu unu, anu candu eram incungiurata de amoru . . . Orisontulu vietii mele erá serinu, inse ah! in scurtu elu fu acoperitu cu cétia — stelele lui au cadutu, si eu — eu traescu . . . Am venitu in acestu locu santu ca sè-mi aflu mangaiare, dar in desiertu! anim'a mea nu póte uitá visulu ei placutu.

Virgilia ascultà melancolica la cuvintele amiceii sale; póte cà ele i-au desceptatu si ei vre-o suvenire dulce dorerosa.

— Nimicu nu e statornicu aici diosu, so-
ra, — dîse apoi Virgilia cu unu aeru mona-
calu, — pentru acea, speréza la o viétia mai
buna de dincolo, ce Eternulu a promisú fiintie-
loru, cari au suferitu.

Virgilia, ai dreptu, cà-ci aflandu-me aici
in claustru numai astu-felu de credintia si spe-
rantia ar mai trebui sè fia in sufletulu meu.
Dar tu póte scfi ce insémna a iubi . . . a iubi
cu tóta puterea cum l'am iubitú eu pe dinsulu
. . . pe Terentiu . . .

Buzele Augustei rumenira la numele a-
cest'a si semenau cu unu pupsioru de rose;
ochii ei capetara, o splendóre mai mare; piep-
tulu ei palpitá mai rapede — — — si copil'a
acest'a voiá sè fia calugaritia!

Virgilia dir contra, deveni mai apatica;
lumin'a ochiloru ei lancedi; peptu-i abié res-
pirá si buzele ei palide nu dîceau nici unu cu-
ventu.

Augusta nu observà nimicu, — ea nu
vedea acum, in imaginatiunea sa, numai pe
Terentiu.

— Ti-am promisú, Virgilie, cà ti-voiu
spunecaus'a pentru care am venitu in manasti-
re, si parendu-mi acum tempulu oportunu, vo-
iescu sè-mi salvezu parol'a.

* * *

„Eram copila de 16 ani, candu am esítu
din pensionatu, si parintii mei in scurtu dupa
acea au hotaritu a face cu mine unu voiagiu la
Parisu, pentru ca sè vedu raritátile acestui
orasiu de lume mare.

„Locuinti'a nóstra erá in strad'a M. intr'
unu otelu pomposu si cu multu comfortu. In-
tr'o di siedindu eu la ferést'a chillei mele,

privindu la multele calese ce portau pe atâtea
dame elegante, observai d'odata, cà din ferésta
vis-à-vis cauta indelungu unu tineru spre
mine.

„Trasaturile fechiei lui asié mi-pareau de
cunoscute: ochi mari negri, sprincene ca pén'a
corbului, barba rotunda, talia nalta si plastica.
Me cugetám, cà unde óre lu-am vediutu si am
convenitu cu acelu tineru? Dar nu mi venea
nici decátu in memoria. Si totu-si eu lu-cu-
noscu! — mi-diceam — si-atunci am ince-
putu singura a suride, pentru cà intr'adeveru
eu lu-am mai vediutu de nenumerate ori inse
. . . numai in fantasi'a mea. Eu adeca totu-
de-una asié mi-am fostu imaginatu idealulu
meu . . .

„Inca in diu'a aceea am mersu la prome-
nada pe campii elyseici si . . . cu o placuta
surprisa am observatu, cà tinerulu brunetu,
cu unu amicu alu seu de braciú. ne urmariá
din departare.

„Odata aflandu-me in galeri'a de tablouri
si privindu tocmai o madona de a lui Rafaelu,
audu d'odata, cà verulu meu Radu, carele sta-
tea langa mine, saluta pe cine-va: „A, servus,
frate Andreescule!“

(Va urmá.)

Pastoriulu de la munte.

Bundiulica de sub punte,
Sum pastoru aici la munte;
Am o turma de oitie,
Si-o frumósá mandrulitia!
Bîr oitie, bîr!

Candu resare santulu sóre,
Iesu cu turm'a pe strimtóre;
Turm'a pasce 'ntre coline,
Eu gandescú mandra la tine.
Bîr oitie, bîr!

Turm'a pasce cu dulcétia,
Eu cantu doine prin verdétia,
Si prin munti cu mandru plaiu
Amblu veselu ca si-unu craiu!
Bîr oitie, bîr!

Candu e diu'a mai placuta
Vine mandr'a, me saruta;
Candu e nópte si recóre,
Mergu la mandr'a 'n siediatóre!
Bîr oitie, bîr!

Frundiulica de sub punte,
Sum si-oiu fi pastoriu la munte;
Cà traiu dulce ca si-alu mœu
N'o mai lasatu Dumnedieu!
Bîr oitie, bîr! . . .

Petru Dulfu.

Baile reci.

— De dr. Mary Durand. —

Odata cu caldurile, reincepe facerea de bîi reci in gârla, un'a din cele mai pretiose sorginti de igiena, care inse fôrte adesea ori se transforma intr'o practica periculôsa.

Credemu cà e bine a indicâ, cu acêsta ocaziune, regulile ce sciinti'a fiziologica prescrie celoru ce facu bîi.

Dupa ce se desbraca cine-va de haine, nu trebue s'accepte a i-se reci corpulu, ca apoi sè intre in apa. Din contra trebue sè s'arunce in ea candu corpulu i e inca caldu si candu pelea e putînu umeda. La din contra, ceea ce se crede cà e bine si prudente, are nesce consecintie destulu de neplacute.

Afara d'acêsta, nu trebue sè se intre in apa incetu, putînu cîte putînu, c'unu picioru apoi cu altulu, ci sè s'arunce d'o data, sè-si imôie totu corpulu, impreuna cu capulu.

Cu modulu acesta celu ce face baie evita impresiunea neplacuta ce face organeloru recel'a apei, candu intra intr'ins'a, si, udandu-si capulu, nu mai e in periclu d'a provocâ o congestiune de creieri.

Dar decâ bai'a, astu-felu facuta, e o adeverata placere, e necesariu ca cine-va sè nu se lase a fi sedusu de dins'a.

Ca o baia rece sè fia binefacâtoria, trebue facuta mai cu séma in vedere cu reactiunea, adeca cu acea lege de fenomene inverse celoru simtite in momentul intrarii in apa si pe cari le vomu descrie.

Acêsta reactiune nu se prelungesce multu tîmpu: persón'a dar trebue sè profite spre a esî din baia.

Déca se face altu-felu, unu siru de fiori nu intardtêza a cuprinde pe celu ce face baia; o a dœu'a sensatiune de frigu lu-tremura, nu incetêza, si bai'a pôte avé atunci consecintie triste.

Tîmpulu necesariu pentru ca reactiunea sè se nasca variêza dupa temperatur'a apei,

dupa constitutiunea, etatea si secsulu individeloru. Intr'unu modu generalu, durat'a unei bîi reci vér'a, in apa de la 16 pana la 22 grade centigrade, trebue sè se limiteze intre diece si cincispre-diece minute.

Esîndu din apa, trebue a se sterge rapede, a se frecâ pe tóta suprafaci'a pielei c'o rufa aspra, a se imbracâ si a nu siedé la unu locu.

Esperiinti'a demonstra, cà dupa baia, nu trebue corpului mai putînu de dœue séu trei ôre, spre a-si dobandi temperatur'a, candu stâ in repausu; pe candu din contra si-o dobandesce pe deplinu in dœue-dieci séu trei-dieci de minute, decâ face unu exercitiu continuu.

Bai'a rece, luata cu precautiunile aritate, are o actiune tonica si manifesta, d'aceea cu dreptu cuventu medicii o prescriu pentru anemia, chlorosa, rachitismu, scrofule, etc.

Se potu face bîi reci in tôte stagiunile, numai temperatur'a apei sè pôta fi suferibila.

Epoc'a caniculei, de care se temu unele persône, nu ni se pare c'are alte desavantagie de câtu d'a espune pe cei ce facu bai in mijloculu dîlei la o insolatiune séu la dorere de capu din caus'a arsîtiei sórelui. Asié dar, in acêsta epoca, bai'a trebue facuta diminétia séu sér'a.

R.

Contele Chambord.

Starea cea nesigura a Franciei, luptele necontentite intre monarchisti si republicani, au storsu de multu compatimirea tuturor celoru ce nutrescu iubire pentru natiunea franceza.

Pretendintii de tron nu mai incéta a neliniscî o tiéra, care mai nainte de tôte are trebuintia de linisce.

Portretulu unuia dintre acestia se afla in numerulu de fatia.

Contele Chambord, séu precum i dîcu legitimistii, Henricu V, fu nascutu la 1820, si e celu din urma descendinte alu familiei regale franceze Bourbon.

Indata la nascerea sa elu a causatu multa nelinisce lunei interesate.

Napoleon I gonitu din tiéra, restauratiunea a redatu tronulu casei legitime de Bourbon; inse Ludovicu XVIII si Carolu X nu aveau prunci. Tóta speranti'a familiei erá con

centrata in alu treile frate, principele de Berry. Si in adeveru speranti'a loru s'a realizatu. Principele de Berry a muritu, dar peste o luna dupa mórtea lui socí'a sa — cunoscuta prin multele sale aventuri — a nascutu unu fíu. Astu-felu familia Bourbon scapà d'a fi silita a cede tronulu orleaniloru.

Apoi tronulu fu ocupatu de famili'a Orleans.

Urmà regatulu lui Ludovicu Filipu, care a duratu 18 ani, apoi revolutiunea din fauru, republic'a, imperatulu Napoleon, republic'a de acuma . . . si ce va urmá, Dumnedieu scé! . . .

Contele Chambord.

Inse bucurí'a loru nu durà multu. Revolutiunea din juliu 1830 resturnà tronulu lui Carolu X.

Elu fugì, si renuncià in favorulu contelui Chambord, care atunce erá de 10 ani. Dar si acest'a fu silitu a fugì.

In acestu restimpu contele Chambord a traitu retrasu la mosi'a sa din Frohsdorf langa Viena, unde petrece si acuma, asceptandu rezultatulu machinatiuniloru partisaniloru sei din camer'a de la Versailles.

SALONUL

Mésa de cetire.

(Margaritarie séu sentintie poetice; filosofico-moralo-estetice. Dupa mai multi autori classici latini, prelucrate de Petru Branu, protopopu si profesor. Tomulu I. Satumare (Szatmár) 1874.)

Erá unu timpu de furtuna si fatalu nu numai pentru literatura, dara si pentru istoria politica a Romaniloru, candu genialulu Elia de strigà: Scrieti baiati! scrieti ori cum, numai scrieti!“

Gratia lui si urmatoriloru lui, asta-di amu ajunsu si suntemu in dreptu a pretinde de la literatii nostri ca sè nu scria numai „ori cum“, ci sè scria bine si déca se pôte si frumosu séu mai bine sè nu scria.

A sositu in fine si pentru noi timpulu in care critic'a independinte sè iee positiune fatia cu productele literarie si sè le mesure dupa adeverat'a loru valóre.

Neimplinindu-si critic'a, acésta sacra datoría a sa. se face complicele regresului si decadintiei literaturii nationale, mai inainte de ce ar fi ajunsu la punctulu ei de culminatiune.

Este de prisosu a mai adauge, cá critic'a trebuie sè fia cu atâtu mai severa si mai implacabila, cu câtu literatur'a este inca departe de a fi ajunsu la acelu punctu.

Premise aceste vomu intreprinde critica-reá opului amintitu alu dlui Petru Branu.

Voindu a-i face o critica scurta si putfnu seriósá amu reproduce simplu opiniunea scriitorului seu, care in adres'a ce o face publicului numesce opulu seu „Unicu in feliulu seu.“ Dara cu atât'a numai, credemu, cá nu ar fi multiumitu nici dlu profesor si nici cetitorii nostri.

Abstragemu deci de la pretentiosulu motto cu care se presenta opulu si declaràm: cá si noi suntemu de acordu cu opiniunea dlui profesor, cá opulu seu este „unicu in feliulu seu“ cu adausulu, cá nu numai in feliulu seu, dara si in intréga literatur'a romana.

Ni ar paré bine sè putemu dice, cá este si „primulu in feliulu seu“ dara nu o putemu face, pentru cá opuri de calitatea si valórea acestuia se afla din nefericire multe mai in tóte literaturile cunoscute. Dicemu deci, cá este „unicu in feliulu seu“ incependu de la titlulu ce-lu pórtá si in totu cuprinsulu seu.

Mai 'nainte inse de a intrá in critica speciala, sè ni fia permisu a spune, cá suntemu din principiu in contra astoru-feliu de opuri, cu atâtu mai multu candu ele sunt versificate.

A gramadí citate din diferiti scriitori, fia ei chiar si „classici latini“, fara nici unu sistemu séu metodu, fara de nici o specializare séu legatura intre diferitele citate, nu numai, cá nu este nici unu meritu, ci siuceru dsu este o violare. O astu-felu de procedere ni pare a fi totu asié de bizara, ca si candu cine-va ar sfarimá statu'a Venerei de Milos séu a lui Apollone din Belvederu in mfi de bucàti si apoi aretandu-ti o mana, unu picioru séu unu altu fragmentu ti-ar dice: „Admira artea si frumseti'a acestoru statue!“ Aceea-si, numai in altu modu, a facutu si dlu profesor cu colectiunea sa versificata de margaritare din autori classici latini.

Nu vomu fi gresiti in opiniunea nóstra presupunendu, cá dlu profesor si-au scrisu opulu seu mai multu pentru generatiunile tinere, in usum Delphiini, decâtu pentru cele be-trane, cari traiescu inca in reminiscentiele citatiuniloru clasice din Horatiu, Virgil, Ovid si altii.

Apoi ni pare fórte reu, cá ne vedemu siliti a desilusioná pe dlu profesor spunendu-i, cá prin opulu seu, nu numai cá nu face nici unu serviciu generatiuniloru tinere, ci din contra li-a facutu unu serviciu reu. A vorbí in sentintie si a se folosí de macsime, este privilegiulu acelora, cari au cugetatu, au cetitu si au experimentatu multe si multu in viéti'a loru, pe candu unui june i siede cu multu mai bine déca citéza mai putfnu si citeste mai multu.

Este caracteristic'a semi-doctiloru si a mediocritátiloru de a impune prin citatiuni de sentintie si macsime, voindu astu-felu a-si ascunde lacunele sciintiei si lips'a ideiloru originale. Numai celu ce a cetitu multu si a consumatu lectur'a, este in dreptu de a se folosí de sentintie si macsime, si acésta nu este tocmái gresiél'a cea mai mare a generatiuniloru tinere.

Opuri de natur'a „margaritareloru“ dlui Petru Branu, in locu de a indemná pe tinerime sè citésca ea in sa-si o dedau numai se citeze la margaritare pe cari altii, intre cari si dlu pro-

fesore, le culegu in decursu de dieci de ani. Déca s'aru aflá mai multi cá dlu. profesoru care prin astu-felu de colectiuni aru dispensá si aru usiorá lectur'a pentru generatiunile tinere, apoi nu amu avé causa sè ne miramu, déca literatur'a nóstra progreséza atâtu de incetu si de greu.

Nu prin citatiunea si rumegarea de sentintie si macsime culesse de altii ajunge a fi cine va intieptu si invetiatu, ci prin aflarea si culegerea propria, pentru cá numai astu-felu le va sci pretiuf dupa valórea loru specifica.

Si apoi cine i-a garantatu dlui profesoru, cá: aceea ce i se pare dinsului filosoficu, moralu si esteticu, va fi consideratu astu-felu si de unulu alu doile? Adevverulu este numai unulu, ni se va respunde. Pré bine. Dara nu esista fórte multe casuri in cari, aceea ce i se pare teologului séu moralistului adevveratu, filosofulu sè o considere cá unu nonsens séu si vice-versa?

Sè trecemu acuma la specialitài!

In privinti'a titlului avemu de a observá, cá elu putea fi séu mai scurtu, de esemplu simplu „Margaritare“, séu cu multu mai copiosu in atribute precum: „filosofico-moralo-esteticopolitico-higienico-juridico-artistico-astronomico-fisico-tragico- si comico. Unu astu-felu de titlu ar fi fostu si mai „unicu in feliulu seu.“

Opulu intregu nu scimu cum sè-lu numimu: o compilatiune versificata séu o versificatiune compilata. Cetitoriulu sè-si aléga.

Observarea dlui profesoru. cá opresce retiparirea, fara indulgentia — vré sè dica fara invoirea — autorului, ni pare. linu dtsu, a fi fórte pretentiósa si nerationabila, mai alesu pentru o carte, ce este menita a servi cá estrasu sublimatu de intieptiune. morala si estetica.

In privinti'a stilului, apoi nu dicemu mai multu; decátu, cá compatimimu pe scolarii unui profesoru de gimnasiu, care este in stare a scrie o astu-felu de constructiune: „Stim'a cea mai mare inse o meritéza lucéferii acei rari, carii redicandu-se preste materialismulu si trivialitátile lumesci, si innaltiandu-se in regiunile sublime a sciintieloru, a clasicitátii, prin opurile — productele ingeniului seu — ni respandescu regulele vietii morale si preceptele salutarie a filosofiei practice, — si prin aceste ei insii-si eterniséza memori'a prin Monumente in veci duratóre“, la care noi

adaugemu: O sancta frasa fi cu noi si nu ne parasí in vecii veciloru!

Intre cele 505 margaritare versificate romanescce am aflatu mai multe scoice, éra pucinele margaritare d'abié se redica preste nivelulu banalitátii. Fiindu cá versificatoriulu nu a aflatu cu cale a notá la capetulu fia-carui stichu si numele clasicului din care l'a versificatu, precum o-a facutu la celelalte 505 margaritare latine, trebue sè ne permita a ne adresá cu observàrile nóstre directe la persón'a sa.

Incepemu indata cu margaritarulu Nr. I care suna:

„Numai prin filosofia, prin morala, religiune,
Ne vomu aventá la 'nalta si divina perfectiune.“

Cum se impaca, dle profesore, filosofi'a, morala si religiunea la divina perfectiune, candu ele de la Socrate si pana la „filosofi'a necunoscutului“ a lui Karl Hartmann se néga un'a pe alt'a si traiescu in cea mai mare discordia?

Nr. 8.

„Vergurica e o flóre din gradin'a angerésca,
Resadita in viéti'a sociala omenésca.“

Cunosci dta dle profesoru o viétia sociala ne-omenésca, séu o viétia omenésca ne-sociala?

Filosofi'a ce se cuprinde in margaritarele Nr. 12, 13 si 14 este cu multu mai profunda, decátu sè fimu in stare sè o intielegemu. Nu intielegemu ce are de a face „Tantalu murindu de sete cu bunetatea dieiésca folosita in onóre“, nici „arcaneele animiloru nevinovate cu scrutarea si facerea lucruriloru neumane“, si nici „cantarea paseriloru cu persistintia in nesimtire a omului“ ???

In margaritarulu Nr. 19 dlu profesoru dîce:

„Nu 'n desiertu cautámu marire Domnului pré esal-
tatu;
Vàile si muntii falnici nerespundu cu echo 'naltu.“

Aici éra nu intielegemu cine este pré esaltatu: Domnulu, vâile, muntii séu echo?

Dara sè ni fia de ajunsu cu atát'a, fiindu cá voindu a aduce si mai multe probe amu trebuí sè descriemu opulu intregu si pentru acésta timpulu ne este pré scumpu si spatiulu marginitu.

Cu tóte aceste in necasulu cetitoriloru nostri nu putemu terminá fara de a mai face câte-va intrebàri dlui profesoru versificatóre:

In margaritariulu Nr. 257 amu facutu cunoscintia unei bestie séu bidiganie, pe care

de si am studiatu zoologi'a, totu-si nu o am intalnitu pana acuma nicairi. Acolo adeca se dîce:

„Junculu cerbicosu cu timpu se face bou de pluga-ritu ;
 Èr *paripulu* celu buiestru calu de hamu, de cala-ritu.

„Paripulu“ este bestia pe care nu o cunoscemu. Nu cumva este vre-unu armasaru apocalipticu sêu chiar Pegasulu dlui profesoru? Ni pare bine, cã i-am aflatu si onoratul nume de „paripu.“

Margaritariulu Nr. 263 suna:

„Are dreptu sè alarmédie o natiune apesata
 Prin diurnale, memorande, lumea cea civilisata.“

In privinti'a acestei macsime politice am fi fôrte curiosi sè aflãmu de la dlu profesoru numele acelu autoru clasicu latinu de la care a imprumutat'o.

Ni se pare cã ace'a este fôrte post-istoricu.

Amu comite o eróre neoprindu-ne la margaritariile Nr. 504 si 505, cari canta:

„Lyra! a tale corde 'nspira candu curagiu, candu
 consolare;
 Apoi tie sè nu-ti sune o modesta de cantare?”

si

„Musa! sè pausãmu acuma, sè sperãmu in veni-
 toriu ;

Margarit'a ne va face numele nemóritoriu.

Mus'a dlui profesoru face fôrte bine cã pauséza, de si speranti'a la nemurire ni se pare a fi pré sanguinica. In dosulu Musei ni se pare, ca sè ascunde dlu profesoru, pentru cã Mus'a dinsului pe cãtu o cunoscemu este pré modesta, decãtu se pretindia dupa cele ce ni-a cantatu laurii nemurirei. In cãtu pentru dlu profesoru ne simtîmu datori a-i impartasî amicabilu, cã nemurirea a fostu si este unulu din cele mai scumpe articole din lume.

Ea nu se póte cumperá nici cu bani si nici cu versuri rele cã margaritarele sale poetico-filosofico-moralo estetice, ci prin genialitate si talentu, — cari éra-si nu sunt de vendiare.

Sperãmu, cã dupa cele dîse, dlu profesoru Petru Branu nu-si va mai realisá amenintierea de a tiparî si alu doilea tomu alu margaritareloru sale atãtu de „unice in felu loru.“ Noi din partene i-amu fi fôrte recunoscatori pentru acést'a.

I. G. Baritiu.

B o m b ó n e .

Z., de curendu insuratu, cautã unu apartamentu ; intra intr'o casa unde erã scrisu cã sunt de inchiriatu apartamente.

— Cãte persóne sunteti? — Intrebã portariulu.

— Trei: eu, soci'a mea si muma-sa.

— Aveti intentiunea a stã la unu locu cu sócr'a dvóstre?

— Da.

— O! Atunci este cu neputintia a ve satisface, cas'a este liniscita.

*

Dlu G. si-toemise de cãtu-va timpu unu cocieriu (visitiu) care servise mai 'nainte la o dna fôrte lucsósa. Intr'o di acést'a vine la G. si i dîse:

— Déca D. voiesce sè me mai tina, trebue sè ia o mesura radicala: sè-si vendia trasur'a si sè-si cum-pere alt'a.

— Dar cupeulu meu mi-ajunge.

— Pentru dvóstra póte; sunteti in intru si nu ve vede nimene, dar eu stau pe capra, tóta lumea me privesco; trasur'a dvóstra hodorogesco, si ast'a me umilesco.

*

Erã intr'unu birtu.

Óspele chiama pe baiatulu de servitiu, si facendu-i o schimonositura semnificativa, i aréta unu firu de peru in sup'a-i de taiatiei.

— Unu peru? Nu se póte.

— Uite: vedi-lu singuru! Intimpinã cu triumfu celu ce prandiã.

— Asié e! Dar scusa-me, domnule, cã-ci cre-deam cã i-amu scosu pe toti!

*

Dialogu intre unu politicu si soci'a sa.

Soci'a ceteşce intr'unu diaru: „Funcţiunile voru fi gratuite.“

— Nu mai continuá! La-a acestu diaru, cã-ci nu e interesantu.

CE E NOU?

** (Resiedinti'a episcopésca romana din Oradea-mare) s'a mai intregitu in vér'a acésta cu cãte-va incaperi frumóse, intre cari se afla si o sala spaciósa, si la capetu o capela frumósa. Astu-felu vechi'a si istoric'a locuintia a devenitu mai de dóue-ori asié de mare cã pan'acuma. Etagiulu primu e deja gata, dar la parteru zidarii mai lucra si acuma.

** (Imperatu Franciscu Iosifu) nu va merge la Florentia, a faco visita regelui Italiei, — precum scorieau diuariile asta-primavéra. Se afirma inse, cã imperatulu Germaniei va avé in acelu orasiu o intelnire cu Victoru Emanuulu.

** (Armat'a romana) se va concentrá de asta-data cu mai mul'a splendóre in lagarulu de tótna. La manevre si principele Montenegrului va asistá.

** (Statu'a lui Mihaiu Vitézulu,) care se va construi la Bucuresci in piati'a academiei, se va inaugurá cu mare pompa militaria de insu-si Domnitoriulu la tótna.

** (O datina buna) esiste intre nemtii din comitatulu Satmariului. Éta-o. De cumva arde cas'a

unuia, totu satulu se aduna si i edifica de nou cas'a. Astu-felu apoi foculu nu saracesce asié tare pe nime, cà-ci celu pucinu are casa.

** (Comitele supremu Thury Gergely,) despre care amu scrisu si noi, cà nu se scie unde siede, in fino s'a descoperitu. Haru Domnului!

** (O operatiune medicala.) Nu mai departe de câtu acum 60—70 de ani, asemene lucruri aru fi trecut dreptu minuni demne de necredintia. Eca de ce e vorb'a: Unu profesoru de la universitate din Viena, dlu Billroth, a isbutitu pe deplin o operatiune pan'aci socotita ca imposibila. Unui bolnavu i-a scosu pomulu lui Adamu si i-l'a inlocuitu c'unu aparatu pregatitu dupa aretările sale. Succesulu acestei operatiuni a produsu o mare sensatiune in lumea invetiata.

** (Multi orbi) se afla in imperiulu austro-ungurescu. Dintr'unu raportu alu ministrului de interne resulta, cà actualminte sunt in Austro-Ungaria 29,605 orbi, din care numai 300 sunt in institutelu de orbi de la Viena, Döbling, Hohen-Warte, Brünn, Praga, Linz, Leopold si Posta.

** (Millia Christina) — femeia cu doue capete s'a casatoritu — c'unu englesu escentricu care s'a inamorat de dinsa. Casatori'a s'a celebratu la Avignon: ginerele posedo o avere colosala. Primariulu, mai nainte d'a-i cununá, a consultatu jurisconsultii de la curtea din Aix spre a sci deca póte face casatori'a far' a se espuno se legitimeze unu casu de bigamia.

** (La 15 septemore viótoriu) se va deschide la Berna congresulu postalulu internationalu, ale carui desbateri voru avé de obiectu introducerea unei sisteme uniforme de taxe, din punctulu de vedere alu transitului postale, de ore-ce — dupa primele baze stabilite in acésta privintia de congresulu din Berna — e posibilu a se face o intielegere mai larga séu intre natiunile Europei, séu intre dinsele si ale Americi, pentru o circulare generale care intereséza atátu d'aprópe milione de individe din ambele emisfere. („Rom.“)

** (O banda de talhari din Navarra,) prindiendu p'unu bogatu banchiaru din Madrid, care se ducea in Francia, l'au silitu se subscrie unu biletu d'o fórté mare suma ca pretiu de rescumperare.

** (Betramulu principe Gorciacoff,) dupa cum spune corispondentele din St. Petersburg alu diarului „Le Danube“, s'ascépta ca se se retraga in viéti'a privata, incarcatu de bani si de decoratiuni onorifice. Acésta retragere urmandu a se face cu incetulu, e probabilu, cà nu se va face de câtu spre primavér'a viótoria. Acésta asertiune corispondentele o gasesce cu atátu mai probabila, cu câtu cà barbatulu de statu creatu si destinatulu se ocupe postulu de ministru de esterne alu Russiei, comitele Suwaloff, a fostu numitu ambasadoru alu Tiarului pe langa curtea din Londra.

** (Congresulu archeologicu) la Stockholm s'a deschisu, in diua de 7 augustu st. n., sub patronagiulu regelui Oscar. Acésta intrunire a atrasu unu mare numeru de barbati de sciintia din mai tóte tierile. Inca d'acum vre doue septemani s'anunciá c'au se participe vre 1100, dintre cari 600 suedesi si 500 straini. Pe câtu scimu, din Romania numai dlu V. A. Urechia s'a dusu, in ocaz, sa de vechiu membru alu con-

gresului, — se participe la acésta mare intrunire. („Rom.“)

** (La Viena s'au sinucisú,) in cursulu lunei lui iuliu, 35 barbati si o femeia. Dintr'aceste persóne, — dice „R.“ — 10 au alesu spendiuratória, 8 s'au aruncatu in Dunare — si totu acést'a fu si felulu de mórté alesu de femeia — 7 au inghititu otrava, 7 s'au impuscatu cu arme de focu, 3 s'au aruncatu din etagie inalte. In acestu numeru nu intra alti 4 betívi gasiti morti in urm'a unoru orgii prelungite: aceste repausari intra in categori'a sinucideriloru involuntare!

(O lupta de amazóne.) Sub acestu titlu „L'Evénement“ publica urmatóriele renduri: Se ne permita mai antáiu lectorulu de a-i presintá pe cele doue eroine ale nóstre. Un'a, dna B. de vr'o siese-dieci ani, e d'o corpolintia insemnata; dinsa pórtá cu usiurintia cei siese-dieci ani ai sei; ochiulu i este inca viu, dintii i sunt inca albi, si man'a usióra, ba inca pré usióra. Cealalta, dn'a M., care numera d'abié trei-dieci si una de rose séu primaveri este departe d'a semená celei d'antáiu. De si totu atátu de mare, nu posedo inse acea plinetate de forme, care face din vecin'a ei — cà-ci sunt vecine cu pravalfile loru — unu subiectu de mirare alu cartarului. Ea este din contra slaba si uscata de spariatu. Singurulu punctu de apropiare ce esiste intre dinsele, este caracterulu loru iute si reu, care la fia-ce momentu le face a se certá un'a cu alt'a. Eri, mercuri, 5 augustu, se ivi intre ele o cértá care peste pucinu se schimbá in tragicu. Dn'a M. udá trotoarulu pe dinaintea pravalfei sale si din nebagare de séma aruncá câte-va stropituri pe piciórele dnei B. N'a trebuitu mai multu pentru a luá focu pravalu de pusca. Dna B. aruncandu-se a supra dnei M. i trase o palma câtu putu de tare, urmata la momentu de alta si mai tare. Atacat'a mai antáiu zapacita de repedítiunea loviturei, si-reluá pe data presinti'a de spiritu, si precipitandu-se a supra rivalei sale, i dete cu doniti'a de stropitu o lovitura tiepena in umeru. Apoi, aruncandu arm'a, voi se o ia in bratie. Inse, oprita in esecutarea acestui proiectu prin nisce obstacule materiale, ea se aruncá la figur'a dnei B.; o sgará grozavu si i jupui pelea de pe frunte ca cum aru fi jupuitu unu capu de miel. Dn'a B. furiósa de durere, sari la rendulu seu, a supra dnei M. si infigédu-si degetele in perulu ei, lu-suci pe dupa mana, o inverti astu-felu de câte-va ori si apoi, dandu-i drumulu, o aruncá langa pragulu usii. Apoi se retrase cu maiestate in locuinti'a ei pentru a-si ingrigi de sgariaturi. Acésta lupta inse nu se puteá terminá astu-felu. Dn'a M. alu carei capu se lovise tare de coltiulu usiei, se ridicá d'o data plina de sange si alerga dupa antagonist'a ei. Nu se scie in adevéru unde ar fi ajunsu amazónele, deca nu ar fi fostu oprite de doi sergenti de orasiu, cari pusera man'a pe dinsele spre a le duce se dea ochii cu comisariulu de politia.

** (Sapaturele facute in Coloseulu din Roma) — precum cetimu in „Rom.“ — au produsu unu resultatulu din cele mai neasceptate. Intre altele, s'au gasitu mari bucáti de marmure ce pardoseau stratele cele mai de josu, acoperite de grafite séu er staturi negre represintandu gladiatori, tigri, lei, elefanti ursi si alte fiere selbatece, tóte in positiuni de lupta. Se observa mai cu séma, cá fórté bine desemnatu, unu gladiatoru anticu luptandu-se cu doi ursi, de si in genere desemnurile sunt primitive si denota epoc'a in care au fostu facute.

Flamur'a lui Hymen.

♣ (*Dlu Iacobu Petrovicu,*) proprietariu in Timisióra s'a cununatu in lun'a trecuta cu domnisióra Emilia Latii de acolo.

♣ (*Dlu Ilic Olariu,*) cetatianu in suburbiulu Maiere alu Timisiorii la 9 augustu si-a serbatu cunun'a cu domnisióra Elena Constantinu din Fabriculu Timisiorii.

Sesonulu bâiloru.

× (*Recel'a*) ce a urmatu de câte-va zile caldurei nadusitorie, a facutu a se cam rari publiculu pe la bâi. Sesonulu nu este inca incheiatu, dar a ajunsu deja la culme, de unde numai coborisu pôte sè aiba.

× (*Din Gastein*) se cam dusera ospetii de frunt. Imperatul Germaniei inca a plecatu. Ap'a i-a facutu bine, si elu a promis a vini si in anulu viitoriu — deca va trai.

× (*La Valcele*) publiculu e inca totu numerosu. Romanii si aice — cá la Mehadia — au fostu siliti sè asculte pentru banii loru totu ciardasiuri si landari-siuri. Multi au plecatu deja a casa séu la alte bâi.

× (*Borseculu*) a intrunitu in sesonulu acest'a multi ospeti. Romanii si aice au fostu cam molestati prin fanatismulu unoru coconasi. Multi s'au si convorbitu a nu mai vini in anulu viitoriu la bâile din Ardealu.

× (*De langa Bicsadu*) primiramu doue corespundintie. Un'a afirma, cá Romanii la bâile de acolo converséza totu ungucesce; éra alta ni spune, cá dieu Romanii cari se afla la Bicsadu vorbescu totu romanesce. Careia sè-i credemu?

× (*La Shaciu*) recel'a a pefugatu a casa câte-va dame, dar au vinitu altele. Vr'o 4—500 de femei, mai tóte tinere, si abie câti-va barbati! Ce societate interesanta!

× (*Din San-Giorgiu*) de langa Naseudu ni se scríe, cá acolo numai putini ospeti straini se mai afla. Numai cei din apropiare se mai ivescu pe o di — doue.

× (*La Buziasiu*) — precum ni se scríe — publiculu si-petrece fórte bine. In dílele din urma ospetii s'au inmultitu fórte.

× (*La Mehadia*) e de nou linisce. Music'a canta ciardasiu, si Romanii — platescu.

Biserica si scola.

‡ (*La concursulu*) ce s'a tienutu in Oradea-mare la 12 augustu, pentru primirea stipendiatiloru in seminariulu gimnasialu gr. c. Pr. SS. Sa parintele episcopu diecesanu Ioanu Olteanu a primitu siese baiati spre a-i intretiené pe spesele sale proprie.

‡ (*Convertirea mormoniloru*) face din di in di progrese mai insemnate. Astu-felu „Curierulu Statelor Unite“ anuncia acum câte-va díle, cá vasulu Idaho a desbarcatu la New-York 700 mormoni si mormone din Europ'a, curendu convertii de 8 misionari carii i insociáu. Acesta ceta recrutata din credintia Santiloru porni cu drumulu-de-feru spre pamentulu fagaduitu alu Lacului-Saratu. („Rom.“)

Societati si institute.

‡ (*Societatea pentru fondu de teatru.*) Domnii membrii, cari s'au in scrisu la infintierea Societátii si

la adunarile generali din Deva, Satu-mare, Timisióra si Caransebesiu, sunt rugati a platí si tramite la subscripsulu tacsele respective. É aceia, cari au subscrisu unu capitalu óre-care, binevoiesca a platí interesele. Budapesta 5 augustu 1874. Iosifu Vulcauu, secretariulu comitetului.

‡ (*La institutulu „Albina“*) dlu dr. Alesandru Mocioni dimissionandu din postul de presiedinte, in loculu seu se alese presiedinte dlu consiliariu in pensiuene Iacobu Bologna.

‡ (*Congresulu tipograficu*) se va tine in lun'a lui septemvre la Milanu. Va puté fi represintata ori care imprimeria prin câte unu lucratoru. Pe langa diferitele cestiumi privitoare la imbunetatirea conditiuniloru economice ale tipografiloru si la perfectiunarea artei, congresulu va mai discutá si proiectulu pentru constituirea unei lige între societátile d'ajutoru mutuale ale tipografiloru, pentru cá cei ce facu parte dintr'insele sè póta gasi in tóte orasiile unu spriginu moralu si materialu in casu de trebuintia.

Literatura.

* (*Biblioteca episcopului Vulcanu,*) romasa in resiedint'a episcopésca din Oradea-mare, care afara de alte opere pretiose, contine si nesce manuscrite de Sincai, Clein si alti scriitori contimporani, in deceniile din urma au ajunsu in starea cea mai deplorabila. Nu numai cá operile tiparite si manuscrise n'au fostu asiediate in ordine, dar ele aruncate un'a peste alt'a zaceau acoperite de pulvere, espuse peritiunii si predei moliei'oru. Ori ce Romanu binestimitoriu trebe sè se revólte, vedendu tesaurulu nationalu in asid stare ruinatória. Noulu episcopu alu Oradei-mari, Pr. SS. parintele Olteanu, a inceputu deja a arangia acesta biblioteca, si pentru arondarea deplina voiesce sè chame pe dlu profesoru din Blasiu I. M. Moldovauu, carele in septemanile trecute atlandu-se in Orade, a si studiatu o di intréga in acesta biblioteca.

* (*Convorbirile Literarie.*) din 1 aug. contínu aceste: Hatmanulu Baltag, novela dupa Ch. Dickens de N. Gane, — Juratorii, studiu de A. D. Xenopolu, — Poesii de S. Bodnarescu, — Comunele romane din Daci'a Aureliana, de Apostolu Margaritu, — Vocabulariulu istriano-romanu, din scrisorile lui Ionu Maiorescu, — Bibliografia.

* (*La Bucuresci*) a esitu de sub tipariu cartea intitulata: „Fet'a morarului“ séu „Urmárele ambitiunii“, traductiune de dsióra Sevasta Har. Zugravescu. Se afla depuse unu numeru de esemplare spre desfacere, pentru unu scopu caritabilu, la tipografi'a Dacia.

* (*Dictionariulu academieci.*) A esitu de sub presa si se afla de vendiare alu XXIII-lea, fasciculu din „Dictionarul limbei romane“, proiectu elaboratu de DD. A. T. Laurianu si I. C. Massimu dupa insarcinarea societátii academieci.

* (*Gramatica.*) A esitu de sub presa si se afla de vendiare in Bucuresci la libraria Socec, in Craiova la libr. Samitca, in Iasi la libr. Danielu, in Galati la libr. Stefanu celu Mare etc. „Gramatic'a romana“ (edit. III) elaborata de dlu St. Neagoe, profesoru la liceulu din Barladu, carte aprobata de ministeru pentru cl. III, IV primaria si I secundaria.

* („*Revist'a Contimporana*“.) In nr. 8 din 1 augustu, contine urmatóriele: Babu, tucasia de Ciru

Economu; Furtun'a, comedia in 1 actu de Pantazzi Ghica; Legenda sərbésca de A. Papadopolu Calimachi; O colectiune epistolara, 7 scrisori adresate de diferite persoane fostului principe M. Sturza; in fine Istori'a unui nebunu, povestita de elu insu-si (novela) de . . . N. D. Popescu.

* („Dorulu“,) cuprindendu 300 canturi cu totulu altele de câtu cele publicate in brosiur'a I-iu din ultim'a editiune, a esítu la Bucuresci. Intre altele canturi, acésta brosiura cuprinde si urmatóriele: Ventulu sufla cu dulcétia. — Mii de stelutie stralucitórie. — Si me cere maica cere. — Bulgarasiu de ghiatia. — Candu óre de intristare. — (Portretulu) — Vecinic'a. — Aprópe sum de tine. — Si óre te-am perdutu pe tine. — O déca n'ai nimicu a-mi spune. — Mesterulu Manole. — Jianulu (cómpletu) etc. etc. Astu-felu colectiunea „Dorulu“, compusa acum din dóue brosiuri, contine peste 600 canturi si este cea mai completa si cea mai bine arangiata din câte s'a imprimatu. Pretiulu brosiurei II-a 1 leu si 50 bani. Depoulu generalu la librari'a Socecu et C-nie.

T e a t r u .

✂ (*Dsiór'a Gallmayer*) acuma debutéza intr'unu teatru din Prag'a.

✂ (*Unu nou teatru.*) „Romanulu“ traduce dupa diáru lu americanu „New-York Times“ urmatóriele rénduri: „La San-Francisco s'a inauguratu unu teatru chinesu, la a carei prima representatiune erau 1800 spectatori, dintre cari putini intielegeau vorbele dramei ce li se desfasurá nainte si mai putini inca puteau s'apretiiúesca geniulu inaltimii si se pricépa finetiile limbei. Representatiun'a a tinutu de la 8 óre sér'a pana la 3 óre diminéti'a. Déca pe d'o parte costumele actoriloru erau splendide, haine de metasa, de purpura si de atlasu de Bhina, cusute cu aur, apoi pe d'alta parte music'a cam lasá de doritu. Câtu despre recore, ori-cine o puteá dobandi sorbindu la cesci de ceaiu si fumandu tígari puse la dispositiunea publicului de generós'a administratiune. Pretiulu locuriloru: celu d'antáiu 5 dolari (25 franci), celu d'alu doile 3 dolari, celu d'alu treilea 2 dolari. Nu trebuie sè se uite, cá lucrulu se petrece in California. Dram'a érá compusa din 16 acte si 42 tablouri, cá-ci tîneau sè dea publicului, in schimbul: costului de intrare, o tiesatura de lupte, de intrigi, de omoruri, de sinucideri, de ingropatiuni, de inveninari, de persecutiuni si de sarituri periculóse, din cari nu puteai intielege absolutu nimicu. Trup'a actoriloru nu numerá mai putinu de 122 persoane. Pe scena cele trei unitati teatrale, pe cari le proclama Aristote, se mai respecta inca, dar la San-Francisco! . . . Partea principala a acestei divine poeme e unu duo cantatu de dóue vaci, representate de doi Chinesi imbracati in pelea acestoru animale si cu capulu impodobitu de córne. Acésta bucolica avú unu succesu entusiasmatu. Teatrulu si instalarile din intru n'au costatu de câtu 250,000 franci séu 50,000 dolari.

Industria si comérciu.

|| (*Sultanulu*) a tramisu o epistola autografa imperatoriului Russei, privitória la tratatele de comérciu ale Romaniei.

|| (*Gazulu oxigenu*) fu descoperitu de chemistulu Priestley. E bine, dílele trecute st. n. s'a celebratu la Birmingham a o sut'a aniversara a acestei insemnate inventiuni, care produse o nepomenita revolutiune in cunoscintiele de pan'atunci ale omenirii. Oxigenulu fu extrasu, pentru prim'a óra, din oxidulu rosiiu de mercuriu cu ajutorulu unei butelie care condensá radiile sórelui. Lavoisier, celebru prin alte descoperiri, nu repetá acésta esperiintia fundamentale de câtu in lun'a urmatória. Astu-felu, in urm'a studiiloru facute si repetatelor sale incercári, stabili adeverat'a teoria a oxidatiunii distrugéndu doctrin'a careia Priestley i remasese pentru totu-de-una credintiosu. („Rom.“)

|| (*Ultim'a descoperire facuta in Australia*) e a carbonului albu, a carui producere dá deja insemnate beneficije celoru ce i-au intreprinsu exploatarea. Acésta materia, ca si carbunele-de-pamentu ordinaru, se compune de tieseturi fibróse vegetale, impetrite si amestecate c'o catatíme óre-care de materia siliciósa séu cu nisipu infinitu de meruntu. Noulu carbune arde fórte bine, dá o flacara curata si se presinta in abundantia la suprafaci'a solului. Estragerea sa nu reclama lucrári de sapatura, nici incercári costatórie. Ce aru díce óre Australienii aflandu cá la noi in tíera nu se estrage nici carbunele ordinaru, necum sè mai fia vorba d'unu carbune albu, — si inca inventatu? („Rom.“)

|| (*Bastimentulu British-Admiral*), care plecase din Liverpool ca sè mérga in Australia, a naufragiatu langa insul'a regelui George — King's Island — in strimtóri'a Bass, la 23 maiu. Dintre 89 persoane ce se aflau in nave, n'au pututu scapá, cu mari anevointie, de câtu numai 9. („R.m.“)

|| (*Studiile pentru constructiunea liniei ferate Ploesci-Predealu*) s'au inceputu deja, din partea ministerului lucráriloru publice a Romaniei, sub directiunea dlui Dujardin, ingineru in serviciulu companiei cáiloru ferate de Orientu, din Francia, adusu pentru acestu scopu. Acestu serviciu se imparte in patru sectiuni conduse de inginerii Tassian Dumitrescu, Olanescu, Mariano si Saithel.

|| (*Arsenalele din Viena*) a primitu acum câte-va díle, dupa cum spunu foile locale, o nóua bateria din fabric'a Krupp, compusa de 4 tunuri c'unu diametru de 8 centimetre, incarcandu-se pe la culata. Incercarea acestoru tunuri se va face in campi'a Bueck. Asié dar Krupp a esítu la moda!

Tribunale.

|| (*Procesu pentru unu cane.*) Unu domnu a impuscatu canele vecinului seu; acest'a i-a facutu procesu de despagubire, cá-ci canele impuscatu si-a perdutu glasulu si nu mai e capabilu a indeplini oficiulu de pazitoriu alu casei. La instanti'a prima actorulu si-a perdutu procesulu; dar fórlu alu doile a ordonatú constatare prin ómeni de specialite relativu la perderea glasului canelui. Membrii acestei comisiuni au fostu: capelmeistrulu si cantorulu localu. Dinsii apoi batendu canele cu o bota, decisera cá acel'a valoréza cu 20 fl. mai pucinu.

|| (*Furtu inaintea tribunalului.*) Casulu s'a intemplatu la tribunalulu din Pesta. Unu talhariu pré cunoscutu organeloru politiale, sub decursulu pertractárii a furatu cutítulu unui judecatoriu.

(*Ex-imperatés'a Isabella si bucatariulu ei.*) Bucatariulu ex-majestății sale spaniole a luat-o la sanetós'a. In dîilele următorie apoi neguțiatorii au si facutu ex-domnitórei o suprindepre néplacuta cu o multîme de conte néplatite. Inse ea refusà de a le plati, pentru cuventulu, cà dîns'a a datu bucatariului pentru culina o suma anumita pe tóta lun'a, si cà prin urmare ea n'a comandatu nimica. Neguțiatorii negalanti inse i intentara procesu la unu tribunalu din Francia si o poftira sê jóre. Nu se scie, déca ea va jurá séu ba. Oh! frumóse dîle aranjuziane, unde sunteti?!

Economia.

△ (*Cultivarea floriloru*) la Londra e latîta chiar si intre poporu. Nu este lucratoriu, càtu de saracu, care sê nu aiba in ferést'a sa câte-va hêrburi cu flori. Spre a indemná la acêta cultivare de flori, guvernulu imparte premie între poporatiune. Impartîrea de estu-timpu a premiiloru s'a facutu dîlele trecute, in presinti'a ficeii a patr'a a reginei. Au fostu espuse o multîme de flori; ér espunetorii apartineau mai multu cassei servitoriloru si lucratoriloru.

Suvenirea mortiloru.

† (*Maria Alosandroviciu ved. Patesianu*) din Resitia, a repausatu la Timisióra in 1 augustu, in etate de 39 ani.

† (*Pentru monumentulu lui Stuart Mill*) inca nu s'au adunatu sum'a trebuinciósa. Culegerea se va continuá. Éta o mangaiare pentru noi Romanii, cari inca nu puturama aduná destui bani pentru monumentulu lui Andreiu Muresianu.

† (*Henricu Ahrens*), profesoru la universitateea din Lipsea, o celebritate a sciintieloru cultivate in limb'a germane, a repausatu dîlele trecute. Elu a fostu de 64 ani.

Voci din publicu.

Din Biharia. Domnule redactoru! Dorescu tare sê scíu, déca parîntele canonicu Ioanu Szabó fi-va si in anulu viitoriu rectoru alu seminariului gr. c. de baiati? Adresediu acêta rugare prin publicitate catra respectivii, cà-ci dimpreuna cu mine mai multi parinti de familia dorescu sê afle unu respunsu pozitivu, cà-ci de la acést'a va atêrná, déca vomu dá pruncii nostri in acestu institutu, care odinióra s'a bucuratu de o reputatiune atátu de buna. *Unu parinte.*

De langa Mehadia. Onorabila redactiune! Diuarele ungrescu bucinara cu o falca in ceriu si cu alt'a in pamentu, cà ce necuviintia au facutu unii domni romani la Mehadia, pentru cà n'au voitu sê se insufletiesca la sunetele ciardasiuriloru betyarescu. E bine, frati din Romania libera, cari compuneti mai totu publiculu d'aceo, faceti bine si nu mai viniti la acêta scaldatoriá, atunce apoi cei doi unguni iubitori de ciardasiu voru puté jucá asié nimitulu — „kállai kettós.” *Unu némtiu.*

Aradu. Au trecutú trei ani, de candu studentii romani d'aceo au datu unu balu in folosulu teatrului

nationalu. Venitulu curatu, 100 fl., s'a datu unui domnu advocatu d'aceo spre a-i tramite la loculul competinte. Dar dsa nu i-a tramisu nici pana 'n diu'a de adi. Pentru ce? *Unu fostu studentu.*

Ghicitura numerica.

De Parteniú Moldovanu.

6. 3. 14. 5. Asta, se daruescu
Celui, ce lupta vitejescu;
11. 7. 2. 1. Asta déca e frumósa
Ne vest see o di placuta;
9. 15. 11. 13. 4. 13. O femeia virtuósa
La ovrei a fostu nascuta;
12. 8. 10. Torsu, cãlcitu si resucitu
Me facu vestmentu stralucitu
1—15. Ér acest'a se lucésca
Inca timpu indelungatu,
Si Ddieimea sê-lu traiésca
Pe iubitulu nostru barbatu!

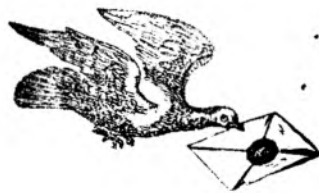
Deslegarea ghiciturei de siacu din nr. 28:

Ah! a fi acum Romana,
Este mandru e cêrescu;
Dorulu mamei me ingana,
O iubescu si o pazescu.
Cà-ci adi mam'a mea strabuna
Zace bolnava in patu,
Si contrarii-i canta, suna,
Cantecu gelnicu, intristatu.

Iosifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Emilia Popescu, Amalia Popu, Silvia Radutiú, Iosefina Luca, Anastasia Popoviciu, Aurelia Crisanu, Adriana Ardoleanu, Nina Selesianu.

Post'a Redactiunii.

Imnulu poporalu, facutu — precum dici — „cu destula truda”, nu se póte intrebuintá. Ghiciturele voru urmá. Doinele din 48—9 se ni le tramiti.

Versurile: Mum'a duiósa, — Lelisióra, scumpa flóre, — nu se potu publica.

Mehesiu-de-campia. De aceste avemu multe de publicatu. Le vomu face locu la timpulu loro.

Trié. Acuma odata ti-mai acordamu pana la timpulu cerutu, dar apoi se fi punctualu!

Aradu. Dlui L. P. Esemplare complete avemu din inceputulu anului trecutú.

Mam'a vitrêga. Nu i de trêba.

Proprietariu, redactoru respunditoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului.